

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/145/2023
Identifikačné číslo spisu:	1421202898
Dátum vydania rozhodnutia:	12.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1421202898.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci prejednávania dedičstva po poručiteľovi: M. I. rod. I., narodený XX. U. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, naposledy K., L. XXXX/XX, ktorý zomrel XX. G. XXXX, ktorej účastníkmi sú: 1/ Q. I. rod. H., narodená XX. B. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, K., L. XXXX/XX, 2/ Mgr. N. B. rod. I., narodená XX. B. XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, A. B., O. Z. XXX/XX, zastúpenej ALMOND LEGAL s.r.o., Bratislava, Grösslingová 4, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Magdaléna Pelíšek Fischerová, 3/ M. K. rod. I., narodená XX. B. XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, K., O. I. XXXX/XX, vedenej na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B4-69D/718/2021, o dovolaní účastníčky 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 25. augusta 2022 sp. zn. 14CoD/3/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Účastníkom 1/ a 3/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd (teraz Mestský súd) Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) uznesením z 03. augusta 2022 č. k. 69D/718/2021, Dnot/19/2022 výrokom I. schválil bližšie určenú dohodu o vyporiadaní BSM medzi pozostalou manželkou Q. I. rod. H. a deťmi poručiteľa Mgr. N. B. rod. I. a M. K. rod. I., výrokom II. určil všeobecnú hodnotu majetku poručiteľa, výrokom III. schválil bližšie určenú dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva, výrokom IV. určil notárovi odmenu a náhradu hotových výdavkov a výrok V. nepriznal účastníkom právo na náhradu trov konania.

1.1. Po osobnom doručení prvostupňového uznesenia sa účastníci 1/ až 3/ (ďalej spolu aj „účastníci“) vzdali práva na podanie odvolania proti tomuto uzneseniu a zobrali na vedomie, že toto uznesenie sa stalo právoplatným dňom 03. augusta 2022, čo potvrdili všetci účastníci (dedičia) svojimi podpismi (č.l. 81 spisu).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 25. augusta 2022 sp. zn.

14CoD/3/2022 odmietol odvolanie účastníkov 1/ a 2/ a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2.1. Po citácii na vec sa vzťahujúcich procesných ustanovení CSP a SMP a obsahu úradného záznamu z 03. augusta 2022 (č. l. 81 spisu) v podstatnom uviedol, že vzdať sa odvolania je možné od vyhlásenia rozhodnutia do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Pokiaľ sa oprávnená osoba účinne vzdala odvolania, odvolanie už nemôže neskôr podať. Ak by takáto osoba odvolanie podala, odvolací súd takéto odvolanie odmietne ako podané neoprávnenou osobou. Nakoľko v danej veci sa odvolateľky - dedičky Mgr. N. B. a Q. I. účinne vzdali odvolania, toto už nemohli neskôr podať a preto musel odvolací súd nimi podané odvolania (bez ďalšieho) odmietnuť podľa § 386 písm. b) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP, ako podané neoprávnenými osobami.

2.2. Nad rámec veci sa odvolací súd vyjadril k (i) splnomocneniu dedičky Q. I. udelenému jej vnukovi M. K. (z ktorého vyplývalo iba to, že sa v dedičskom konaní zúčastní ako jej poradca a samotnú zápisnicu a pojednávaní a vzdanie sa odvolania podpísala Q. I. osobne), (ii) majetku poručiteľa, ktorý nebol v dedičskom konaní zistený (možnosť podania žiadosti o prejednanie novoobjaveného majetku, na čo boli poučení aj notárkou a (iii) vedomosti dedičiek (vrátane odvolateľiek) o majetku poručiteľa, jeho ocenení a riadnom uzavretí ich dedičskej dohody.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala účastníčka (dedička) 2/ (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. c) a f) CSP. Namietala, že účastníčka (dedička) 1/ nemala spôsobilosť konať pred súdom v plnom rozsahu (trpí demenciou pri Alzheimerovej chorobe), nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníčke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukazovala na rozpor záujmov zastúpenej Q. I. (starej mamy) a jej zástupcu M. K. (jej vnuka a syna účastníčky 3/), ako aj nedostatok dôvodov. Navrhla zrušiť obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

4. Účastníčka (dedička) 3/ navrhla dovolanie odmietnuť resp. zamietnuť.

5. Účastníčka (dedička) 1/ sa k dovolaniu nevyjadrila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu predovšetkým skúmal, či dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 420 písm. c) a f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c)) a ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f)).

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

10. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je

dovolanie prípustné (§ 419 až § 423 CSP), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (§ 424 až § 426 CSP). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z objektívneho hľadiska (vrátane naplnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP) a dovolanie ako podané neoprávnenou osobou bez ďalšieho odmietne.

11. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania (strany sporu), ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil (napr. 3Cdo/46/2001, 4Cdo/112/2020). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (napr. sp. zn. 5Cdo/215/2010, sp. zn. 4Cdo/172/2017).

12. Z uvedeného vyplýva, že pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania je potrebné zohľadniť, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na dovolateľa a či mu bola spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery, či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/46/01 uverejnené v časopise *Zo súdnej praxe* 2003 pod č. 49). „Túto ujmu je potrebné posudzovať výlučne z hľadiska procesného, pričom sa vychádza z výroku rozhodnutia napadnutého odvolaním. Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v nezhode meritórneho výroku rozhodnutia a návrhu sporovej strany vo veci samej, o ktorom súd konal. Ak súd žalobe v celom rozsahu vyhovel, nemôže úspešnej strane vzniknúť formálna ujma. Tá naopak vzniká v plnom rozsahu žalovanej strane. Formálna ujma vznikne vždy vtedy, ak súd žalobe alebo návrhu čo len sčasti nevyhovel, ak súd prekročil žalobný návrh v neprospech odvolateľa alebo prisúdil niečo iné, než čoho sa strana domáhala. Ujma môže mať aj povahu materiálnu, a to vtedy, ak rozhodnutie znevýhodňuje odvolateľa alebo zhoršuje jeho právne postavenie. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že takáto ujma sporovej strane nevznikla, odvolanie odmietne. K strate subjektívnej procesnej legitimácie na podanie odvolania dochádza účinným vzdaním sa odvolania (§ 368), rovnako aj späťvzatím skôr podaného odvolania [§ 369 ods. 1" (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1452 - 1460)].

13. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov - jednotlivcov (čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú porušené. To znamená, že právo (účinne) podať dovolanie nie je dané tomu subjektu, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto dovolania.

14. V posudzovanej veci súd prvej inštancie uznesením z 3. augusta 2022 č. k. 69D/718/2021, Dnot/19/2022 medzi iným schválil bližšie určenú dohodu účastníkov (dedičov) o vyporiadaní dedičstva,

pričom po osobnom doručení tohto prvostupňového uznesenia sa účastníci (dedičia) vzdali práva na podanie odvolania proti tomuto uzneseniu a zobrali na vedomie, že toto uznesenie sa stalo právoplatným dňom 3. augusta 2022, čo potvrdili všetci účastníci (dedičia) svojimi podpismi [č.l. 81 spisu (body 1 a 1.1.)]. Odvolací súd na odvolanie účastníkov 1/ a 2/ dovolaním napadnutým uznesením odmietol ich odvolanie ako podané neoprávnenými osobami z dôvodu, že odvolateľky sa vzdali odvolania (body 2. a 2.1.).

15. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolateľke z procesného hľadiska nebola spôsobená žiadna (formálna ani materiálna) procesná ujma. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nezhoršuje jej doterajšie právne postavenie, nezužuje jej práva, neukladá ani nerozširuje jej povinnosti; ak prvostupňový súd schválil dohodu dedičov [teda návrhu (aj) dovolateľky bolo vyhovené] a títo sa následne riadne vzdali odvolania (opravného prostriedku), v dôsledku čoho neboli oprávnení podať odvolanie, a ak ho podali toto bolo odmietnuté, pretože neboli k tomu ex lege oprávnení, potom dovolateľka nebola oprávnená ani podať dovolanie. Inak povedané ani prípadnou zmenou alebo zrušením výroku rozhodnutia odvolacieho súdu by sa pre dovolateľku nedosiahol priaznivejší procesný výsledok.

16. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že dovolateľka nie je stranou subjektívne oprávnenou na podanie dovolania proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu, pretože výrok o odmietnutí odvolania - ako podaného neoprávnenými osobami z dôvodu, že odvolateľky sa vzdali odvolania z procesného hľadiska - nebol v ich neprospech, ale bol dôsledkom dispozitívneho úkonu (aj) dovolateľky (účinného vzdania sa odvolania) na základe čoho došlo k strate subjektívnej procesnej legitímácie na podanie odvolania. Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie účastníčky (dedičky) 2/ ako dovolanie podané neoprávnenou osobou odmietol (§ 447 písm. b) CSP). Vzhľadom na rozhodnutie dovolacieho súdu z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.